

БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ
ИНСТИТУТ ПО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА
МОРФОЛОГИЯ, ПАТОЛОГИЯ И
АНТРОПОЛОГИЯ С МУЗЕЙ

Ул. "Акад. Г. Бончев", бл. 25, 1113 София,
тел. 872 24 26; 979 23 11; факс: 871 01 07;
e-mail: iempam@bas.bg

BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
INSTITUTE OF EXPERIMENTAL
MORPHOLOGY, PATHOLOGY AND
ANTHROPOLOGY WITH MUSEUM

Bulgaria, 1113 Sofia, Akad. G. Bonchev str. Bl. 25,
tel. (+359 2) 979 23 11, (+359 2) 872 24 26,
fax: (+359 2) 871 01 07; e-mail: iempam@bas.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

проф. д-р Светлозара Петкова
Директор на ИЕМПАМ-БАН

ПРАВИЛА ЗА ДОСТЪП НА ПОТРЕБИТЕЛИ ДО НАУЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА НА ИНСТИТУТ ПО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА МОРФОЛОГИЯ, ПАТОЛОГИЯ И АНТРОПОЛОГИЯ С МУЗЕЙ – БАН

I. Принципи

Чл. 1. (1) Научната инфраструктура на Институт по експериментална морфология, патология и антропология с музей – БАН попада в обхвата на дефиницията за „научноизследователска инфраструктура“ по т. 16, буква жж) от Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации, съгласно която „научноизследователска инфраструктура“ означава съоръжения, ресурси и свързани с тях услуги, използвани от научната общност за провеждане на научни изследвания в съответните области, и обхваща научно оборудване или набори от инструменти, ресурси, основани на знанието, като колекции, архиви или структурирана научна информация, помощни инфраструктури, базирани на информационни и телекомуникационни технологии, като мрежи, компютърна техника, софтуер и средства за комуникация, както и всички останали средства с уникален характер, позволяващ провеждането на научни изследвания.

(2) Научната инфраструктура на ИЕМПАМ се изгражда от проектно финансиране с публични средства и представлява обединение от отделни инфраструктурни единици (ИЕ), които може да се ползват самостоятелно за извършването на определена дейност със стопански или нестопански характер.

Чл. 2. (1) Настоящите Правила за достъп на потребители до научната инфраструктура на ИЕМПАМ (наричани по-долу *Правила*) са съобразени с националното законодателство, Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (2014/С 198/01)

(наричана по-долу *Рамката*), принципите в Европейската харта за достъп до изследователски инфраструктури (European Charter for Access to Research Infrastructures) от 2016 г. (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/78e87306-48bc-11e6-9c64-01aa75ed71a1/>), както и с Правилата на БАН за прилагане на Закона за държавните помощи, Правилника за неговото прилагане и Рамката на Общността за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации в Българска академия на науките и нейните самостоятелни научни звена.

(2) Научната инфраструктура на ИЕМПАМ се използва почти изключително за извършването на нестопански дейности, като стопанските дейности са с допълващ характер и трябва да отговарят едновременно на следните условия:

- а) да са пряко свързани и необходими за функционирането на ИЕМПАМ или да са неразривно свързани с основното нестопанско използване, и са с ограничен обхват;
- б) да потребяват точно същите ресурси (като материали, оборудване, труд и постоянен капитал) като нестопанските дейности;
- в) капацитетът, отпускан всяка година за тези дейности, да не надвишава 20% от съответния общ годишен капацитет на ИЕМПАМ.

Чл. 3. Настоящите Правила дават общата рамка на политиката на ИЕМПАМ за достъп до съоръженията и оборудването. Специализираните лаборатории на ИЕМПАМ могат да налагат допълнителни условия за достъп на потребители до оборудването в тях съобразно спецификата му.

Чл. 4. Политиката на достъп до научно-изследователската инфраструктура на ИЕМПАМ се определя от Научния съвет (НС) на ИЕМПАМ и се утвърждава от Директора на ИЕМПАМ.

Чл. 5. Оборудването на ИЕМПАМ е разположено в сградата/сградите, стопанисвана/и от ИЕМПАМ и е организирано в Инфраструктурни Единици (ИЕ), които може да се ползват самостоятелно за извършването на определена дейност със стопански или нестопански характер. Всяка ИЕ включва само апарати/оборудване, чийто полезен срок на годност, определен в амортизационния план на ИЕМПАМ, не е изтекъл.

Чл. 6. Всяка ИЕ има ръководител/отговорник, който отговаря за технологичното и оперативно функциониране на инфраструктурната единица.

Чл. 7. (1) ИЕМПАМ предлага достъп до научната си инфраструктура на потребители от академичните среди, бизнеса и публичните институции (наричани по-долу *Потребители*). Частни физически лица не се допускат до ползване на научната инфраструктура.

(2) Инсталираните и въведени в експлоатация съоръжения и свързаните с тях услуги, се използват от научната общност за провеждане на научни изследвания.

Чл. 8. ИЕМПАМ прилага такси за достъп до научната си инфраструктура, съобразени със спецификата ѝ, за да могат да се покрият разходите, консумативите и амортизацията на оборудването, както и за да се постигне финансова устойчивост на научната инфраструктура.

Чл. 9. При предоставяне на права на достъп ИЕМПАМ спазва политиката за равни

възможности и отсъствие на дискриминация по каквито и да е признаци.

Чл. 10. Правилата не позволяват преференциален достъп на предприятия – свързани лица, на който и да е от служителите на ИЕМПАМ или потребителите (ако има такива свързани лица).

Чл. 11. Потребителите на научната инфраструктура се придържат към стандартните кодекси на етично поведение в научните изследвания.

Чл. 12. ИЕМПАМ подкрепя, когато е възможно, политиката на свободен достъп до публикациите и данните, особено на тези, които целят публичност.

II. Достъп

Чл. 13. ИЕМПАМ предлага на Потребители достъп до своята научна инфраструктура за целите на извършването на научни изследвания, сервизни и експертни анализи, услуги и обучение. Достъпът се извършва със сътрудничество на служители от ИЕМПАМ. По изключение, ако спецификата на ИЕ го позволява, достъпът може да се осъществи без сътрудничество на служители на ИЕМПАМ, като в тези случаи допълнително се уговорят условията на ползване.

Чл. 14. (1) ИЕМПАМ предоставя следните основни форми на ползване на научната инфраструктура от външни Потребители:

- съвместни проекти и изследвания на външните потребители с ИЕМПАМ;
- реализиране на конкретни анализи и дейности като сервизни услуги за научно-изследователски организации и фирми, за изпълнение на техни проекти, в които ИЕМПАМ не участва;
- обучителни и демонстрационни дейности включващи участници от външни научни организации с цел специализирано обучение за ползване на научна апаратура, оборудване и съоръжения, както и нови експериментални техники;
- експертна дейност за държавни институции.

(2) Научни предложения от академични и образователни организации се подават до ръководителите/отговорниците на ИЕ, които самостоятелно решават дали да дадат достъп, отчитайки научната значимост, техническата осъществимост и налични ресурси. В работата си ръководителите/отговорниците на ИЕ прилагат принципите на прозрачност, справедливост и безпристрастност.

(3) В случай, че искането за достъп по ал. 2, или части от него, се финансира изцяло или частично от стопански субект, ръководителят/отговорникът на ИЕ се задължава да информира Директора на ИЕМПАМ, който решава за всеки индивидуален случай дали се изисква допълнително споразумение отвъд настоящите Правила.

(4) Предложения за научна или технологична разработка от стопански субект в ефективно сътрудничество с ИЕМПАМ се подават до ръководителите/отговорниците на ИЕ, които самостоятелно решават дали да дадат достъп, отчитайки научната значимост, техническата осъществимост и налични ресурси. В работата си ръководителите/отговорниците на ИЕ прилагат принципите на прозрачност, справедливост и безпристрастност.

(5) Заявки за научна услуга, аналитична услуга, технологична експертиза, се подават до ръководителите/отговорниците на ИЕ, които оценяват техническата осъществимост и налични ресурси за съответната заявка, и вземат решение за нейното осъществяване.

(6) Заявки за използване/наемане на оборудване или част от него без участие/сътрудничество на служител на ИЕМПАМ, се подават до ръководителите/отговорниците на ИЕ и Директора на ИЕМПАМ, които оценяват техническата осъществимост и Директора на ИЕМПАМ за нейното осъществяване.

(7) При заявка с обем и сложност, надвишаващи услугите и оборудването на една лаборатория, ръководителят на структурната единица насочва заявката до Директора на ИЕМПАМ.

Чл. 15. Потребителят гарантира, че всички предложения за изследователски дейности и заявки за услуги/експертиза се извършват изключително за мирни цели и в съответствие с общоприетите правила за добра научна практика.

Чл. 16. ИЕМПАМ широко оповестява на своята интернет-страница предлагания достъп до инфраструктурата и настоящите Правила за достъп до нея.

III. Лице за контакт и график за достъп

Чл. 17. След приемане на предложението за достъп по чл. 14 се определя *Лице за контакт* (учен от персонала на лабораторията). За ефективното и успешно използване на лабораторните ресурси, Потребителят се приканва да обсъди подготовката на своето научно изследване с *Лице за контакт* при насроченото научно изследване.

Чл. 18. Лицето за контакт:

- предоставя помощ за техническото планиране на научното изследване;
- гарантира, че оборудването е правилно подготвено за извършване на научното изследване;
- осигурява подходящ инструктаж и насоки, за да може Потребителят ефективно и безопасно да работи с оборудването;
- съдейства на Потребителя по въпросите относно работната среда и подпомага Потребителя в оперирането с оборудването.

Чл. 19. (1) ИЕМПАМ изготвя график за достъп до съоръжението.

(2) ИЕМПАМ запазва пълното право относно насрочването и разпределянето на графика и достъпа до научните съоръжения.

(3) Потребителят се задължава да уведоми ИЕМПАМ възможно най-скоро, ако по някаква причина не може да осъществи научното си изследване в съответното време.

IV. Задължение за поверителност

Чл. 20. Във връзка с достъпа до научната инфраструктура, може да е подходящо и необходимо за Страните (ИЕМПАМ от една страна и потребителят от друга) да получат достъп до определена техническа и научна информация и материали от другата Страна,

наричана по-нататък Информация. Страните разглеждат като поверителна всяка и цялата Информация, която вече е била или ще бъде предоставена на тях или която те придобиват в рамките на провежданите научни изследвания в ИЕМПАМ.

Чл. 21. Страните се задължават да поддържат поверителността и сигурността на Информацията, принадлежаща на другата Страна. Всяка Страна продължава да притежава всички права върху интелектуална собственост, свързана с нейната собствена технология през цялото време на употреба на предоставените съоръжения. Страните се задължават да не разкриват тази информация на трети страни при никакви обстоятелства, освен ако не е предварително подписано допълнително писмено споразумение между Страните.

Чл. 22. Задължението за поверителност, описано по-горе, не се отнася за информация, която:

- може да се докаже, че е била в публичното пространство или е публично известна и лесно достъпна, или
- може да се докаже, че е била във владение на, или че е била лесно достъпна до другата Страна или нейните дъщерни организации, които получават информацията от друг източник преди оповестяването ѝ, или
- става част от публичното пространство или е станала публично известна чрез публикуване или по друг начин, а не поради някакво неразрешено действие от другата Страна, или
- се изисква да бъде оповестена по закон или държавно разпореждане, при условие, че другата Страна е предоставила предизвестие в разумен срок за такова изисквано оповестяване.

V. Собственост и материали

Чл. 23. След консултация с Лицето за контакт, на Потребителя може да бъде разрешено да предостави инструменти, екипировка, апаратура за изпитване или материали, необходими за провеждането на неговото научно изследване в съоръжението. Такива предмети остават собственост на Потребителя и използването им трябва да отговаря на правилата за безопасност на ИЕМПАМ. Освен ако Страните не се споразумеят за друго, всичкото това имущество – предоставено от Потребителя или допълнителната апаратура и оборудване нужно за извършване на научното изследване и предоставено от Потребителя – трябва да бъде изнесено от Потребителя в срок от седем дни след приключване на научното изследване от помещенията на ИЕМПАМ или да бъде изхвърлено от Потребителя за негова сметка, освен ако не е уговорено друго. Проби и консумативи, донесени или изпратени в ИЕМПАМ, трябва да се приберат от Потребителя или да се унищожат в съответствие с правилата за безопасност и за сметка на Потребителя.

Чл. 24. Потребителят трябва да предостави на ИЕМПАМ цялата информация относно материалите, които са му необходими за провеждането на изследването. По-специално, Потребителят трябва да подготви и декларира списък с всички апарати, консумативи и др. които ще използва, най-малко седем дни преди пристигането си в ИЕМПАМ. Тези апарати,

консумативи и др., внесени в ИЕМПАМ, трябва да са идентични с тези, посочени в предоставения списък. Всички промени трябва да бъдат одобрени от ИЕМПАМ преди провеждането на научното изследване.

Чл. 25. При завършване на изследването, Потребителят трябва да възстанови всички използвани ИЕ в състоянието преди започване на изследването.

Чл. 26. ИЕМПАМ не носи отговорност за имуществото на Потребителя в ИЕМПАМ, освен в случаите на загуба или щети, причинени с умисъл или заради груба небрежност от страна на служители на ИЕМПАМ .

VI. Интелектуална собственост

Чл. 27. Всяка от Страните остава притежател на всяко ноу-хау и интелектуална собственост, получени/създадени от нея преди провеждането на научното изследване, договорено на базата на настоящите Правила.

Чл. 28. Правата върху всеки и всички, работни резултати (включително, но не само, ноу-хау, развитие на доклади, предложение, идеи, проекти, дизайни, образци, модели и т.н.), постигнати от Потребителя в рамките на научното изследване, проведено в ИЕМПАМ, договорено по тези Правила, се притежават от Потребителя, който предоставя на ИЕМПАМ неизключително и непрехвърлимо право на безвъзмездно ползване за собствени проучвания, включително и при осъществяване на стопанска дейност.

Чл. 29. Ако в резултат на съвместна дейност, осъществявана от Потребител и ИЕМПАМ, възникне обект на интелектуална собственост, правата върху обекта ще се разпределят чрез писмен договор между страните за всеки отделен случай. Когато обектът на интелектуална собственост е съпритежание на Потребител и ИЕМПАМ и между тях не е уговорено друго, обектът може да се използва от всеки съпритежател в пълен обем, а всички останали права се упражняват със съгласието на всички съпритежатели.

VII. Публикуване

Чл. 30. В съответствие с принципа за осигуряване на свободен достъп до информацията, Потребителят трябва да се стреми да публикува резултатите от научното си изследване, проведено в рамките на тези Правила, в научни списания с рецензирани публикации.

Чл. 31. Потребители и учени от ИЕМПАМ, които желаят да си сътрудничат по теми, свързани с научното изследване, трябва да сключат съответни споразумения, включително за съавторство в публикации с ИЕМПАМ, преди началото на научното изследване.

Чл. 32. В случай на публикуване, Потребителят трябва да отбележи подкрепата на съответната ИЕ или всяка друга помощ във всички публикувани материали (включително конференции и съобщения за пресата), произтичащи от работата, извършена изцяло или частично в ИЕМПАМ, със следното примерно съобщение: „Изследванията/Част от изследванията са извършени с помощта на научноизследователската инфраструктура на Института по експериментална морфология, патология и антропология с музей – БАН.

Изказваме благодарност на *(имена на служители на ИЕМПАМ в случай, че те не са съавтори)* за помощта при използване на *(съответното оборудване/съоръжение)*.“
Технически аспекти, свързани с научното съоръжение, трябва да бъдат уточнени с персонала на ИЕМПАМ преди публикацията.

Чл. 33. Потребителят се задължава да уведоми ИЕМПАМ за заглавието, авторите на всяка научна публикация, изготвена в резултат от използването на съоръженията на ИЕМПАМ.

VIII. Взаимоотношения с персонала

Чл. 34. В случай на заявка по чл. 14, ал. 6 персоналет на Потребителя, който ще използва оборудването/съоръжението, си остава персонал на Потребителя през цялото време на провеждане на научното изследване и не може да се счита за персонал на ИЕМПАМ по какъвто и да е повод.

Чл. 35. Потребителят е длъжен да спазва правилата за безопасно ползване на съоръженията и носи цялата отговорност за своя персонал, докато се извърша изследователска дейност според Правилата. ИЕМПАМ не носи отговорност в случай, че Потребителят не е спазил или нарушил инструкциите за безопасна работа.

IX. Общи изисквания

Чл. 36. Достъпът до научната инфраструктура на ИЕМПАМ се предоставя в съответствие с тези Правила и изисква събирането и обработката на лични данни. ИЕМПАМ гарантира, че няма да събира или обработва личните данни на Потребителя за други цели.

Чл. 37. Служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, задължително трябва да преминат необходимия курсове по безопасност и да бъдат запознати с всички необходими инструкции преди да започнат работа по научното изследване.

Чл. 38. Служителите на Потребителя и лицата, действащи от негово име, са под административно-техническия надзор и контрол на ИЕМПАМ и отговарят на всички правила на ИЕМПАМ по отношение на достъпа и използването на научните съоръжения, свързани с безопасността, експлоатацията и здравето, физическите процедури, опазването на околната среда, достъпа до информация, киберсигурността, и специфичните изисквания на научните съоръжения. ИЕМПАМ си запазва правото да прекрати достъпа до научната инфраструктура, ако Потребителят или лицата, действащи от негово име, не използват съоръженията по безопасен начин или не отговарят на посочените изисквания, или други инструкции на ИЕМПАМ.

Чл. 39. Потребителят се задължава да изпълнява стриктно инструкциите на ИЕМПАМ в случай на бедствие и авария. Това включва и факта, че Потребителят няма право да се свързва с аварийните служби, а трябва да се обърне към служител на ИЕМПАМ, който да координира необходимите стъпки.

Х. Заплащане и цени

Чл. 40. ИЕМПАМ предоставя научноизследователски услуги по договор на други научни организации и университети и др. организации с нестопанска цел, за което получава подходящо възнаграждение след сключен договор за услуга. Цените на извършваните услуги не могат да бъдат по-ниски от определената минимална почасова ставка за използване на съответната инфраструктурна единица.

Чл. 41. (1) ИЕМПАМ предоставя научноизследователски услуги по договор на предприятия, за което получава подходящо възнаграждение за своите услуги при спазване изискванията на т. 26 от Рамката, а именно:

(а) ИЕМПАМ предоставя своята научноизследователска услуга или услуга по силата на договор на пазарни цени, или

(б) когато не съществува пазарна цена, ИЕМПАМ предоставя своята научноизследователска услуга или услуга по силата на договор на цена, която:

- отразява пълния размер на разходите за услугата и обикновено включва марж, който се определя, като се вземат под внимание маржовете, които предприятията, действащи в сектора на съответната услуга, обикновено прилагат за въпросната услуга, или

(2) Когато собствеността или правата на достъп до интелектуална собственост остават на ИЕМПАМ, тяхната пазарна стойност може да бъде приспадната от цената, платима за съответните услуги.

ХІ. Гаранции и отговорности

Чл. 42. ИЕМПАМ не дава гаранция:

- по отношение на изследванията или интелектуалната собственост, генерираната информация или продукт, разработени в рамките на Правилата;
- за собствеността, продаваемостта или пригодността за определена цел на изследването или получения продукт;
- че услугите, материалите, продуктите, процесите, информацията или данните, които са постигнати под тези правила ще постигнат желаните резултати или са безопасни за всякакви цели, включително по предназначение;
- че някое от горните няма да се намесва с правата на частна собственост на трети лица.

Чл. 43. С изключение на случаите на груба небрежност или умишлено нарушение, ИЕМПАМ не носи отговорност за загуби или щети във връзка с научното изследване. ИЕМПАМ не носи отговорност за преки или косвени загуби или щети на Потребителя, дължащи се на използването на научните съоръжения, изследвания или произтичащи от тях продукти, интелектуална собственост или създадена информация.

Чл. 44. Потребителят е длъжен да уведоми ИЕМПАМ за каквито и да било повреди на оборудването, причинени от неговите служители или лица, действащи от негово име.

Чл. 45. Искове за вреди срещу ИЕМПАМ не се допускат и разглеждат, ако необходимо

техническо обслужване, спешна работа или оперативна неизправност на ИЕ води до забавяне на научното изследване, частична или пълна загуба на предоставено време за достъп на засегнатите Потребители.

ХII. Форсмажорни обстоятелства

Чл. 46. Никоя от страните не носи отговорност за забавяне на изпълнението или неизпълнението на задълженията си по тези Правила, ако такова забавяне или неизпълнение се дължи на природни бедствия или всяко друго събитие извън контрола на страните, включително, но без ограничения, пожар, експлозия, природни бедствия, болест, война, бунт, граждански вълнения, протести, действията на правителството, прекъсването на електрозахранването или водоподаването, при условие, че страната, която не е в състояние да работи, възстанови дейността си възможно най-скоро след края на събитието, предизвикало забавяне или неизпълнение.

ХIII. Несъгласия

Чл. 47. В случай на спор двете страни трябва да се стремят да разрешат различията си по взаимно съгласие. Ако това е невъзможно, спорът се разрешава съгласно националното законодателство.

ХIV. Заключителни разпоредби

Чл. 48. В случай, че една или повече от разпоредбите, съдържащи се в тези Правила станат напълно или частично невалидни, незаконни или неприложими под някой приложим закон, валидността, законността и приложимостта на останалите разпоредби в тези Правила не се засяга и остават валидни.

Чл. 49. Допълнения и изменения на тези Правила могат да бъдат правени от НС на ИЕМПАМ по всяко време и по предложение на Ръководството на ИЕМПАМ, членовете на НС и ръководителите/отговорниците на определените ИЕ.

Настоящите правила са приети от НС на ИЕМПАМ с протокол № 14 от 12.12.2024 г.